

## نیازها و اولویتهای مشاوره دانشجویان دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی همدان در سال ۱۳۹۵

ساریسا فیضی پور (BS Student)<sup>۱</sup>، زهرا مرتضوی (MS)<sup>۲</sup>، لیلی تاباک (PhD)<sup>۳</sup>، مهنوش شهبازی (MS)<sup>۴</sup>، سعیده سادات مرتضوی (MS)<sup>۵\*</sup>

۱. دانشجوی عضو کمیته تحقیقات دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی همدان. ایران
۲. مرکز تحقیقات کاشت حلقون، دانشگاه علوم پزشکی همدان. همدان. ایران
۳. گروه آمار و اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی همدان. همدان. ایران
۴. گروه داخلی پرستاری. دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان خوراسگان. اصفهان. ایران
۵. گروه کاردرمانی دانشگاه علوم پزشکی همدان. همدان. ایران.

دریافت: ۹۶/۹/۸، اصلاح: ۹۶/۱۲/۲۶، پذیرش: ۹۶/۱۲/۲۷

### خلاصه

**سابقه و هدف:** استادمشاور از وظایف اساتیدهیات علمی دانشگاه است. ارتباط پویا و هدفمند استاد با دانشجو و راهکارهای منطبق برنیازمندی های دانشجو در این زمینه الزامی است. این مطالعه با هدف تعیین نیازهای مشاوره دانشجویان دانشکده توانبخشی همدان در سال ۱۳۹۵ انجام شد.

**مواد و روشها:** دراین مطالعه توصیفی-تحلیلی و به شیوهی مقطعی، ۱۴۴ دانشجوی دانشکده علوم توانبخشی شرکت داشتند. ابزار مورد استفاده پرسشنامه دموگرافیک و پرسشنامه الویتهای مشاوره از دیدگاه دانشجو بود. روایی محتوا و پایایی آن از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ تایید شد. داده ها با نرم افزار SPSS23 با روش آنالیز واریانس و سطح معنی داری برابر ۰,۰۵ تحلیل شد.

**یافته ها:** افراد مورد مطالعه میانگین سنی  $20/53 \pm 1/42$  سال و  $64/1 \pm 0/98$  از دانشجویان دختر،  $91/5 \pm 0/08$  غیر بومی استان همدان،  $94/8 \pm 0/06$  مجرد و  $89/6 \pm 0/06$  ساکن خوابگاه، میانگین واحدهای گذرانده  $53/91 \pm 33/03$  و میانگین معدل  $16/60 \pm 0/98$  داشتند. دانشجویان بیشترین نیازهای مشاوره را نیازهای شغلی با میانگین  $2/65 \pm 0/66$  و نیازهای عاطفی و روانی  $2/65 \pm 0/36$  و کمترین نیاز مشاوره در حیطه نیازهای خانوادگی و ازدواج با میانگین  $2/36 \pm 0/66$  اعلام داشتند. نیازهای مشاوره دانشجویان به تفکیک رشته در برخی جنبه های حیطه نیازهای آموزشی ( کاهش اضطراب امتحان) ( $P=0/018$ ) و نیازهای خانوادگی و ازدواج (آیین همسر داری بعد از ازدواج و روش برخورد صحیح در ایام نامزدی) ( $P=0/015$ ) متفاوت بود.

**نتیجه گیری:** از دیدگاه دانشجویان بالاترین نیازهای مشاوره در حیطه نیازهای شغلی و نیازهای عاطفی بودو توصیه می شود دانشگاهها در راستای فراهم نمودن زمینه های موفقیت دانشجویان این عوامل را در طراحی برنامه مشاوره دانشجویی مورد توجه قرار دهند.

**واژه های کلیدی:** نیاز، مشاوره، دانشجو، دانشکده توانبخشی

### مقدمه

استاد و دانشجویان روش هایی منطبق برنیازمندی های دانشجو انجام میگیرد(۴).

در ماده یک آئین نامه استاد مشاور، استاد مشاور یکی از اعضای هیات علمی دانشگاه یا دانشکده تعریف شده است که مسئولیت هدایت تحصیلی و مشاوره ای دانشجویان را در مقاطع مختلف تحصیلی در زمینه های آموزشی، پژوهشی و فردی بر عهده می گیرد(۵). استاد مشاور به دانشجو در تطبیق علائق و تواناییها با برنامه آموزشی و حل مشکلاتی که اختلال در پیشرفت تحصیلی در دانشگاه ایجاد میکنند؛ کمک میکند. استاد مشاور لازم است به آیین نامه ها مسلط باشد و دانش و آگاهی به روز در موضوعات مختلف برنامه درسی؛ راه و روش ثبت نام و خدمات

سه رکن اساسی آموزش درهر دانشگاه است؛ دانشجو و محیط آموزشی می باشد بدیهی است که اختلال در هریک از این سه رکن ثافت کیفیت آموزشی را به دنبال خواهد داشت (۱). شناسایی مشکلات تحصیلی و درسی و ارجاع به موقع دانشجویان مشکل دار و همکاری در مراحل مختلف حل مشکل از جمله وظایف اعضای هیات علمی به عنوان استاد مشاور در طول تحصیل دانشجو در نظر گرفته شده است(۲) مشاوره و راهنمایی به عنوان یک برنامه منظم و سازمان یافته در سال ۱۹۰۸ به وسیله فردی به نام فرانک پارسونز "در راهنمایی حرفه ای" مطرح شد(۳). البته مشاوره تحصیلی؛ رابطه ای است پویا و هدفمند که براساس مشارکت

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی شماره ۹۵۱۲۰۳۷۴۴۰ دانشگاه علوم پزشکی همدان می باشد.  
\* نویسنده مسئول مقاله: سعیده سادات مرتضوی

آدرس: گروه کاردرمانی دانشگاه علوم پزشکی همدان. همدان. ایران. تلفن: ۰۸۱۳۸۳۸۱۵۷۱

### یافته ها

نتایج نشان داد؛ تعداد ۱۳۰ نفر (۹۱/۵٪ درصد) غیر بومی استان همدان و تمام دانشجویان در مقطع کارشناسی مشغول به تحصیل و با میانگین سنی  $20/53 \pm 1/42$  سال بودند؛ همچنین ۱۲۷ نفر (۹۴/۸٪) مجرد، ۶۴/۱٪ از دانشجویان دختر، و ۱۲۹ نفر (۸۹/۶٪) ساکن خوابگاه و میانگین واحدهای گذرانده  $23/03 \pm 52/91$  در این دانشجویان و میانگین معدل  $16/60 \pm 0/98$  و همچنین از شرکت کننده ها: ۵۴ نفر (۳۷/۸٪) رشته کاردرمانی؛ ۴۱ نفر (۲۸/۷٪) رشته گفتاردرمانی؛ ۴۰ نفر (۲۸٪) رشته شنوایی شناسی؛ ۴ نفر (۲/۸٪) رشته فیزیوتراپی؛ ۴ نفر (۲/۸٪) رشته اعضاء مصنوعی مشغول به تحصیل بودند. البته لازم به ذکر است در دانشکده توانبخشی در نیمسال مذکور رشته های شنوایی شناسی و کاردرمانی و گفتاردرمانی چهار دوره دانشجویان و در رشته های فیزیوتراپی و اعضاء مصنوعی یک دوره دانشجویان مشغول به تحصیل بودند.

دانشجویان بیشترین نیازهای مشاوره را مشترکاً در زمینه های نیازهای شغلی دانشجویان با میانگین  $2/65 \pm 0/66$  و نیازهای عاطفی و روانی دانشجویان  $2/65 \pm 0/36$  و کمترین نیاز مشاوره در حیطه نیازهای خانوادگی و ازدواج دانشجویان با میانگین  $2/36 \pm 0/66$  اعلام داشتند.

در این جدول خلاصه نیازهای مشاوره و راهنمایی دانشجویان دسته بندی و رتبه بندی شده و سپس میانگین نیازمندی به هریک از حیطه ها برحسب رشته تحصیلی نشان داده شده است. (جدول شماره ۱)

نتایج پژوهش حاضر بیانگر این بود که نیازها و اولویتهای دانشجویان دانشکده توانبخشی در حیطه رشد و ارتقای فردی دانشجویان و حیطه نیازهای شغلی دانشجویان و حیطه نیازهای عاطفی - روانی دانشجویان به تفکیک سوالات در رشته های مختلف در هیچ یک از سوالات تفاوت معنی داری از نظر آماری بین میانگین ها وجود ندارد ( $P > 0/05$ ).

همچنین در حیطه نیازهای آموزشی دانشجویان و به تفکیک سوالات در رشته های مختلف در این حیطه در سوالات مربوط به روش صحیح مطالعه و استفاده بهینه از زمان درس خواندن، روش ایجاد انگیزه برای درس خواندن، روش تنظیم وقت، روش تنظیم برنامه درسی و مقررات و آیین نامه های آموزشی تفاوت معنی داری از نظر آماری بین میانگین ها وجود ندارد ( $P > 0/05$ ). اما در سوال مربوط به کاهش اضطراب امتحان، این اختلاف از نظر آماری معنی دار است ( $P = 0/018$ ). علاوه بر این بین میانگین نمره نیازهای آموزشی در کل حیطه در رشته های مختلف اختلاف معنی داری از نظر آماری وجود دارد ( $P = 0/047$ ) و رشته فیزیوتراپی به طور معنی داری نمره کمتری را در این حیطه دارد. در حیطه نیازهای خانوادگی و ازدواج دانشجویان و به تفکیک سوالات در رشته های مختلف در این حیطه در سوالات مربوط به روش برخورد با مشکلات زندگی، روش کمک به افراد خانواده، روش فرزند پروری، روش ایجاد هماهنگی بین همسر و والدین و روش تعامل صحیح با جنس مخالف تفاوت معنی داری از نظر آماری بین میانگین ها وجود ندارد ( $P > 0/05$ ). اما در سوالات مربوط به آیین همسر داری بعد از ازدواج و روش برخورد صحیح در ایام نامزدی، این اختلاف از نظر آماری معنی دار است ( $P = 0/015$ ) و دانشجویان رشته ارتوپدنی به طور معنی داری امتیاز بیشتری را به این حیطه داده اند. علاوه بر این بین میانگین نمره نیازهای خانوادگی و ازدواج در کل حیطه در رشته های مختلف اختلاف معنی داری از نظر آماری وجود ندارد ( $P = 0/233$ ).

شخصی و پزشکی و مشاوره ای داشته باشد (۳) و به طور کلی؛ دامنه وظیفه استاد مشاور شامل فعالیتهایی است که هدفش کمک به دانشجو برای فائق آمدن به مسائل و مشکلاتش در دوره دانشجویی است. مشاوره علمی و صحیح و با تکنیکهای علمی مبتنی بر نیازهای دانشجو برای ارتقاء سطح کیفی زندگی و پیشرفت دانشجویان از اهمیت زیادی برخوردار است (۶) پژوهشگران زیادی از جمله وان لویجک و همکارانش در مطالعه ای به اثر مثبت مشاوره در موفقیت تحصیلی دانشجویان اشاره و تاکید نمودند (۷). در مطالعه دیگری؛ جعفر پور در زمینه نگرش اساتید راهنما نسبت به وظایف مشاوره در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان انجام دادند ۱۰۰٪ اساتید زن و ۸۱/۱٪ اساتید مرد در این مورد نگرش مثبت داشتند (۸). اما متأسفانه گاهی این مهم در دانشگاه کم رنگ تلقی می شود. به طوریکه؛ علیرغم اهمیت وضوح نیاز به مشاوره و تأیید معاونت آموزشی و ابلاغ اساتید؛ متأسفانه دانشجویان، اساتید مشاور را به عنوان منبع مطمئن و مرجع نیازهای خود در طی تحصیل نمی شناسند (۳).

به نظر میرسد با توجه به تخصصی بودن رشته های مختلف نیازها و اولویتهای دانشجویان برای مشاوره در رشته های تحصیلی مختلف ممکن است متفاوت باشد. با توجه به اینکه پژوهشی در این حیطه در دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی همدان انجام نشده بود. لذا برآن شدیم تا پژوهشی با عنوان بررسی اولویتهای راهنمایی و مشاوره دانشجویان دانشکده توانبخشی از دیدگاه دانشجو در سالتحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ انجام شود.

### مواد و روش ها

پژوهش توصیفی تحلیلی حاضر، به صورت مقطعی در سال ۱۳۹۵ در دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی همدان انجام شد. جامعه آماری در این پژوهش تمام دانشجویان شاغل به تحصیل به تعداد ۲۷۴ نفر بودند که پرسشنامه در اختیار آنها قرار گرفت و از آن تعداد ۱۴۴ پرسشنامه تکمیل نموده و در اختیار محقق جهت بررسی قرار گرفت. نمونه مورد بررسی تمام ۱۴۴ نفر دانشجویی بودند که پرسشنامه را تکمیل نمودند که شامل گروه کاردرمانی ۹۳ نفر؛ گروه گفتاردرمانی ۸۲ نفر؛ گروه شنوایی ۷۸ نفر و گروه ارتوپدنی ۱۳ نفر و گروه فیزیوتراپی ۸ نفر می باشند. ابزار گردآوری داده ها فرمی بود که باهدف دستیابی به مشخصات فردی و دموگرافیک و پرسشنامه سنجش نیازهای راهنمایی مشاوره دانشجویان بود که توسط شکورنیا و همکارانش در سال ۱۳۹۳ برای بررسی نیازهای دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اهواز استفاده شده بود. پایایی آن نیز از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۲ محاسبه شده بود (۹).

پرسشنامه حاوی ۳۴ گویه بود که نیازهای راهنمایی و مشاوره دانشجویان را در پنج حیطه شامل: رشد و ارتقای فردی (۸ گویه) نیازهای شغلی (۶ گویه) نیازهای آموزشی (۷ گویه) خانوادگی و ازدواج (۷ گویه) و نیازهای عاطفی - روانی (۶ گویه) مورد پرسش قرار می دهد. از دانشجویان خواسته می شود که میزان نیازهای خود را به هر یک از این گویه ها مشخص نمایند. مقیاس نمره دهی به هر گویه عبارت از: شدیداً نیاز دارم (۴) / تا حدی نیاز دارم (۳) / کمی نیاز دارم (۲) / نیاز ندارم (۱) حداقل و حداکثر نمره در حیطه رشد و ارتقای فردی به ترتیب ۸ و ۳۲؛ در حیطه شغلی و عاطفی - روانی ۶ و ۲۴؛ در حیطه های آموزشی و خانوادگی و ازدواج ۷ و ۲۸ و در کل پرسشنامه ۳۴ و ۱۳۶ است (۱۰). داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و تحلیل شد. از توزیع فراوانی برای توصیف داده ها و از آزمون آنالیز واریانس برای بررسی تفاوت بین میانگین متغیرها استفاده شد.

جدول ۱: مقایسه میانگین وانحراف معیار نمره نیازهای مشاوره دانشجویان به تفکیک رشته تحصیلی

| اولویت<br>نیاز       | نیازهای مشاوره‌ای | کل                                                    | ارتوپدنی  | فیزیوتراپی | گفتاردرمانی | کاردرمانی | شنوایی<br>شناسی | آماره<br>آزمون   | سطح<br>معنی‌داری |
|----------------------|-------------------|-------------------------------------------------------|-----------|------------|-------------|-----------|-----------------|------------------|------------------|
| ۱- نیازهای مشاوره‌ای | ۱                 | روش افزایش تمرکز حواس                                 | ۲,۸۱±۰,۸۹ | ۲,۷۵±۰,۵۰  | ۲,۲۵±۰,۹۶   | ۲,۵۹±۰,۹۲ | ۲,۸۵±۰,۸۸       | ۱,۵۲<br>(۴۰۱۳۷)  | ۰,۱۹۹            |
|                      | ۲                 | روش مقابله با افکار مزاحم                             | ۲,۶۲±۰,۸۵ | ۲,۷۵±۰,۹۸  | ۳,۰۰±۰,۰۰   | ۲,۴۱±۰,۸۳ | ۲,۵۷±۰,۹۲       | ۰,۵۳<br>(۴۰۱۳۸)  | ۰,۶۸۳            |
|                      | ۳                 | روش حل تردید و دودلی                                  | ۲,۵۴±۰,۹۰ | ۲,۷۵±۰,۹۸  | ۳,۰۰±۰,۰۰   | ۲,۴۱±۰,۸۳ | ۲,۵۷±۰,۹۲       | ۰,۵۳<br>(۴۰۱۳۸)  | ۰,۶۸۳            |
|                      | ۴                 | روش افزایش اعتماد به نفس                              | ۲,۵۰±۰,۹۲ | ۲,۷۹±۰,۵۰  | ۲,۰۰±۱,۴۱   | ۲,۴۱±۰,۹۲ | ۲,۷۳±۰,۹۰       | ۱,۲۲<br>(۴۰۱۳۸)  | ۰,۳۰۳            |
|                      | ۵                 | روش تفکر خلاق                                         | ۲,۴۳±۰,۹۷ | ۲,۵۰±۰,۵۸  | ۲,۲۵±۰,۹۶   | ۲,۳۹±۰,۹۲ | ۲,۳۴±۱,۰۶       | ۰,۶۲<br>(۴۰۱۳۶)  | ۰,۶۵۰            |
|                      | ۶                 | روش دفاع از حق خود                                    | ۲,۳۸±۱,۰۶ | ۳,۰۰±۰,۸۲  | ۳,۰۰±۰,۸۲   | ۲,۶۱±۰,۷۷ | ۲,۴۴±۰,۸۸       | ۱,۵۷<br>(۴۰۱۳۸)  | ۰,۱۸۶            |
|                      | ۷                 | روش انتقاد پذیری و روش<br>ارتباط صحیح با دیگران       | ۲,۳۵±۰,۹۵ | ۲,۵۰±۰,۵۸  | ۲,۷۵±۰,۹۶   | ۲,۳۲±۰,۵۸ | ۲,۱۷±۰,۹۶       | ۱,۵۶<br>(۴۰۱۳۸)  | ۰,۱۸۸            |
|                      | ۸                 | روش مقابله با خشم و<br>پرخاشگری                       | ۲,۳۵±۰,۹۲ | ۲,۲۵±۱,۲۶  | ۳,۲۵±۰,۹۶   | ۲,۴۹±۰,۸۴ | ۲,۲۶±۰,۹۰       | ۱,۳۱<br>(۴۰۱۳۷)  | ۰,۲۷۰            |
| ۲- نیازهای مشاوره‌ای |                   | کل حیطه                                               | ۲,۵۰±۰,۵۸ | ۲,۶۶±۰,۵۰  | ۲,۵۳±۰,۴۰   | ۲,۴۳±۰,۵۹ | ۲,۴۴±۰,۵۳       | ۱,۱۴<br>(۴۰۱۳۸)  | ۰,۳۴۲            |
|                      | ۱                 | فرصت های شغلی                                         | ۲,۹۳±۰,۸۸ | ۳,۵۰±۰,۵۷  | ۲,۲۷±۱,۵۰   | ۲,۵۹±۰,۸۶ | ۲,۵۰±۰,۵۸       | ۱,۸۸<br>(۴۰۱۳۸)  | ۰,۱۱۷            |
|                      | ۲                 | راه و روش کارایی در جامعه                             | ۲,۸۴±۰,۹۴ | ۳,۲۵±۰,۹۶  | ۲,۷۵±۱,۵۸   | ۲,۴۰±۰,۹۸ | ۲,۹۴±۰,۹۲       | ۱,۷۲<br>(۴۰۱۳۶)  | ۰,۱۴۹            |
|                      | ۳                 | روش کارآفرینی                                         | ۲,۷۴±۱,۰۱ | ۳,۲۵±۰,۹۶  | ۲,۵۷±۱,۲۸   | ۲,۴۴±۰,۹۵ | ۲,۹۴±۰,۹۲       | ۱,۷۸<br>(۴۰۱۳۷)  | ۰,۱۳۷            |
|                      | ۴                 | مشاغل موجود در جامعه                                  | ۲,۶۲±۰,۹۰ | ۳,۰۰±۰,۸۲  | ۲,۵۰±۱,۰۰   | ۲,۶۸±۰,۸۹ | ۲,۶۱±۰,۸۷       | ۰,۲۲۳<br>(۴۰۱۳۸) | ۰,۹۲۵            |
|                      | ۵                 | روش سازگاری با یک شغل                                 | ۲,۴۲±۰,۸۸ | ۲,۵۰±۱,۰۰  | ۳,۰۰±۰,۸۲   | ۲,۲۷±۰,۸۱ | ۲,۵۹±۰,۹۴       | ۱,۴۸<br>(۴۰۱۳۸)  | ۰,۲۱۰            |
|                      | ۶                 | علائق شغلی                                            | ۲,۳۵±۱,۰۶ | ۲,۰۰±۰,۸۲  | ۲,۰۰±۱,۱۵   | ۲,۲۷±۱,۰۱ | ۲,۳۵±۱,۰۸       | ۰,۳۶<br>(۴۰۱۳۸)  | ۰,۸۳۴            |
| ۳- نیازهای آموزشی    | ۷                 | کل حیطه                                               | ۲,۶۵±۰,۶۶ | ۲,۶۷±۰,۵۰  | ۲,۶۲±۰,۹۴   | ۲,۴۵±۰,۶۴ | ۲,۷۳±۰,۶۳       | ۱,۲۰<br>(۴۰۱۳۵)  | ۰,۳۱۵            |
|                      | ۱                 | روش صحیح مطالعه و استفاده<br>بهینه از زمان درس خواندن | ۲,۶۶±۰,۸۸ | ۲,۳۳±۱,۰۰  | ۱,۷۵±۰,۵۷   | ۲,۶۱±۰,۸۹ | ۲,۵۵±۰,۹۹       | ۱,۱۵<br>(۴۰۱۳۸)  | ۰,۳۳۶            |
|                      | ۲                 | روش تنظیم وقت                                         | ۲,۵۹±۰,۹۲ | ۳,۰۰±۰,۸۱  | ۱,۶۷±۰,۰۵۷  | ۷۶,۰±۰,۷۶ | ±2/39<br>0/99   | ۲,۲۰<br>(۴۰۱۳۸)  | ۰,۰۷۲            |
|                      | ۳                 | روش ایجاد انگیزه برای درس<br>خواندن                   | ۲,۵۸±۰,۹۵ | ۳,۵۰±0,۰۵۷ | ۲,۵۰±۱,۲۹   | ۲,۴۹±۰,۹۲ | ۲,۵۰±۰,۹        | ۰,۱۶<br>(۴۰۱۳۸)  | ۰,۳۳۳            |
|                      | ۴                 | روش تنظیم برنامه درسی                                 | ۲,۵۰±۰,۹۴ | ۲,۲۵±۰,۹۵  | ۲,۷۵±۱,۵۸   | ۰,۰±۱,۱۵  | ۲,۳۵±۰,۹۳       | ۱,۱۰<br>(۴۰۱۳۸)  | ۰,۳۶۰            |

نیازهای مشاوره‌ای

نیازهای مشاوره‌ای

نیازهای آموزشی

|   |                                     |           |            |           |           |            |           |      |         |
|---|-------------------------------------|-----------|------------|-----------|-----------|------------|-----------|------|---------|
| ۵ | مهارت های امتحان دادن               | ۲,۲۸±۰,۹۲ | ۲,۵۵±۰,۵۷  | ۱,۵۰±۰,۹۵ | ۲,۲۷±۰,۷۷ | ۲,۱۹±۰,۹۴  | ۲,۴۹±۰,۸۶ | ۱,۷۸ | (۴و۱۳۶) |
|   | کاهش اضطراب امتحان                  | ۲,۱۰±۰,۸۷ | ۲,۶۷±۰,۱۱۵ | ۱,۰۰±۰,۰۰ | ۲,۲۹±۰,۷۳ | ۱,۹۸±۰,۸۵  | ۲,۲۹±۰,۹۱ | ۳,۰۷ | (۴و۱۳۷) |
|   | مقررات و آیین نامه های آموزشی       | ۲,۰۸±۰,۸۳ | ۰/۵۰±۱/۷۵  | ۱,۷۵±۰,۹۴ | ۲,۱۲±۰,۶۷ | ۲,۰۹±۰,۸۷  | ۲,۱۸±۰,۸۵ | ۰,۵۸ | (۴و۱۳۷) |
|   | کل حیطه                             | ۲,۲۸±۰,۵۹ | ۲,۴۲±۰,۳۷  | ۱,۵۷±۰,۷۵ | ۲,۴۴±۰,۵۸ | ۲,۲۹±۰,۵۴  | ۲,۵۱±۰,۶۱ | ۲,۴۸ | (۴و۱۳۸) |
|   |                                     |           |            |           |           |            |           |      |         |
| ۱ | روش برخورد با مشکلات زندگی          | ۲,۵۵±۰,۹۸ | ۲,۵۰±۱,۰۰  | ۲,۷۵±۰,۹۵ | ۲,۵۶±۰,۸۳ | ۲,۴۵±۱,۵۷  | ۲,۶۵±۱,۰۱ | ۰,۳۶ | (۴و۱۳۸) |
|   | آیین همسر داری بعد از ازدواج        | ۲,۴۷±۰,۹۷ | ۳,۷۵±۰,۰۵  | ۲,۷۵±۱,۵۰ | ۲,۶۱±۰,۸۳ | ۲,۲۵±۰,۹۶  | ۲,۵۰±۰,۹۸ | ۳,۱۹ | (۴و۱۳۷) |
|   | روش برخورد صحیح در ایام نامزدی      | ۲,۴۶±۰,۹۷ | ۳,۷۵±۰,۰۵  | ۲,۷۵±۱,۱۴ | ۲,۶۱±۰,۷۲ | ۲,۲۵±۰,۹۹  | ۲,۵۰±۱,۲۷ | ۳,۱۹ | (۴و۱۳۷) |
|   | روش کمک به افراد خانواده            | ۲,۴۱±۱,۰۱ | ۲,۰۰±۱,۱۵  | ۲,۲۵±۰,۹۵ | ۱,۹۸±۰,۶۸ | ۲,۲۵±۰,۹۲۱ | ۲,۳۵±۰,۹۴ | ۱,۰۹ | (۴و۱۳۷) |
|   | روش فرزند پروری                     | ۲,۲۵±۰,۹۳ | ۲,۵۰±۱,۲۹  | ۳,۰۰±۱,۴۱ | ۲,۵۵±۰,۹۲ | ۲,۲۲±۰,۹۴  | ۲,۵۶±۱,۰۷ | ۱,۲۱ | (۴و۱۳۷) |
|   | روش ایجاد هماهنگی بین همسر و والدین | ۲,۱۸±۰,۸۸ | ۲,۵۵±۰,۵۷  | ۲,۷۸±۱,۵۰ | ۲,۲۸±۰,۷۸ | ۲,۱۸±۰,۹۷  | ۲,۳۳±۰,۹۷ | ۰,۴۸ | (۴و۱۳۸) |
|   | روش تعامل صحیح با جنس مخالف         | ۲,۰۸±۰,۹۷ | ۲,۱۸±۰,۸۸  | ۲,۷۸±۱,۵۰ | ۲,۵۱±۰,۸۹ | ۲,۴۵±۱,۱۶  | ۲,۵۸±۰,۹۳ | ۱,۰۸ | (۴و۱۳۸) |
|   | کل حیطه                             | ۲,۳۶±۰,۶۶ | ۲,۸۵±۰,۷۴  | ۲,۷۱±۰,۷۳ | ۲,۴۰±۰,۵۵ | ۲,۲۵±۰,۶۴  | ۲,۴۵±۰,۷۴ | ۱,۴۱ | (۴و۱۳۶) |
| ۱ | روش مقابله با استرس های زندگی       | ۲,۴۷±۰,۹۰ | ۲,۷۵±۰,۹۵  | ۲,۲۵±۰,۹۵ | ۲,۵۱±۰,۸۹ | ۲,۴۵±۰,۹۰  | ۲,۵۵±۰,۸۴ | ۰,۲۵ | (۴و۱۳۸) |
|   | روش شاد زندگی کردن                  | ۲,۴۵±۱,۰۲ | ۲,۵۵±۰,۵۷  | ۲,۷۵±۱,۲۵ | ۲,۴۵±۰,۹۲ | ۲,۴۵±۱,۱۶  | ۲,۵۸±۰,۹۳ | ۰,۲۱ | (۴و۱۳۸) |
|   | انتقاد پذیری                        | ۲,۲۴±۰,۸۷ | ۱/۲۵±۲/۲۵  | ۲,۰۵±۰,۸۱ | ۲,۴۵±۰,۸۷ | ۲,۰۵±۰,۷۶  | ۲,۴۵±۰,۷۱ | ۱,۵۷ | (۴و۱۳۵) |
|   | روش مقابله با افسردگی               | ۲,۲۳±۰,۹۶ | ۲,۲۵±۱,۲۵  | ۲,۲۵±۱,۲۵ | ۲,۳۷±۰,۲۶ | ۲,۱۵±۰,۹۷  | ۲,۳۵±۰,۸۵ | ۰,۴۸ | (۴و۱۳۷) |
|   | روش سازگاری با محیط جدید دانشگاه    | ۲,۱۰±۰,۸۶ | ۲,۷۵±۰,۹۵  | ۱,۲۵±۰,۵۰ | ۲,۱۵±۰,۸۶ | ۲,۰۵±۰,۸۷  | ۲,۲۵±۰,۷۷ | ۱,۹۶ | (۴و۱۳۸) |
|   | مشکل سوء ظن و بدبینی                | ۲,۰۱±۰,۸۹ | ۱,۷۵±۰,۹۵  | ۲,۲۵±۰,۵۰ | ۲,۱۰±۰,۹۱ | ۱,۸۵±۰,۸۹  | ۲,۱۵±۰,۸۴ | ۰,۷۱ | (۴و۱۳۸) |
|   | کل حیطه                             | ۲,۶۵±۰,۶۶ | ۲,۶۵±۰,۶۶  | ۲,۶۲±۰,۹۴ | ۲,۴۷±۰,۶۳ | ۲,۷۵±۰,۶۳  | ۲,۷۵±۰,۷۰ | ۱,۲۰ | (۴و۱۳۵) |

## بحث

یافته های مطالعه حاضر با هدف بررسی نیازها و اولویتهای مشاوره از دیدگاه دانشجویان توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی همدان انجام شد و نشان داد که

دانشجویان بیشترین نیازهای مشاوره را مشترکاً در زمینه های نیازهای شغلی دانشجویان با میانگین  $۲/۶۵ \pm ۰/۶۶$  و نیازهای عاطفی و روانی دانشجویان  $۲/۶۵ \pm ۰/۳۶$  و کمترین نیاز مشاوره در حیطه نیازهای خانوادگی و ازدواج

کاهش این درخواست به عنوان مشکل؛ شاید افزایش سطح آگاهی دانشجویان و با توجه به اولویت فرهنگ سازی ازدواج بهنگام و آسان در دولتهای اخیر و توجه امور دانشجویی به برگزاری کارگاه ها و برنامه های فرهنگی در این حوزه باشد. همچنین در زمینه نیازها و اولویت های دانشجویان دانشکده توانبخشی به تفکیک سوالات در رشته های مختلف تفاوت معنی داری از نظر آماری بین میانگین ها در حیطه رشد و ارتقای فردی دانشجویان و حیطه نیازهای شغلی دانشجویان و حیطه نیازهای عاطفی - روانی دانشجویان در هیچ یک از سوالات وجود ندارد ( $P>0.05$ ). همچنین در حیطه نیازهای آموزشی در سوال مربوط به کاهش اضطراب امتحان، این اختلاف از نظر آماری معنی دار است. علاوه بر این بین میانگین نمره نیازهای آموزشی در کل حیطه در رشته های مختلف اختلاف معنی داری از نظر آماری وجود دارد و رشته فیزیوتراپی به طور معنی داری نمره کمتری را در این حیطه دارد.

در حیطه نیازهای خانوادگی و ازدواج دانشجویان و به تفکیک سوالات در رشته های مختلف در این حیطه در سوالات مربوط به آیین همسر داری بعد از ازدواج و روش برخورد صحیح در ایام نامزدی، این اختلاف از نظر آماری معنی دار است) و دانشجویان رشته ارتوپدنی به طور معنی داری امتیاز بیشتری را به این حیطه داده اند. علاوه بر این بین میانگین نمره نیازهای خانوادگی و ازدواج در کل حیطه در رشته های مختلف اختلاف معنی داری از نظر آماری وجود ندارد. در مطالعات سایر پژوهشگران از جمله مطالعه شکورنیا و همکاران (۱۳۹۲) در زمینه نیازهای مشاوره دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اهواز تفاوت معناداری بین دانشجویان در گروه رشته های تحصیلی متفاوت وجود نداشت. که نشان داد تفاوت معناداری در مشکلات این گروه از دانشجویان وجود ندارد (۱۱). همچنین مطالعه رفیعی و همکارش (۱۳۸۶) نشان داد بین نیازهای مشاوره ای شغلی دانشجویان دانشگاه اصفهان به تفکیک دانشکده تفاوت معنادار وجود داشت. (۹) علت تفاوت ناشی از تفاوت نیاز برحسب رشته تحصیلی آنان و شغل مورد نظر آنان در آینده می باشد و از طرفی نیاز بالا در برخی از دانشکده ها ناشی از میزان آگاهی دانشجویان از وضعیت مشاوره و به ویژه مشاوره حرفه ای است (۹).

بنابر نتایج مطالعه حاضر الویت مشاوره از دیدگاه دانشجویان توانبخشی مشاوره در حیطه نیازهای شغلی و نیازهای عاطفی است. توصیه می شود مرکز توسعه مطالعات و معاونت آموزشی دانشگاهها در راستای فراهم نمودن زمینه های موفقیت دانشجویان؛ اساتید مشاور را به منظور طراحی برنامه مشاوره دانشجویی در جریان قرار دهند و این عوامل را مد نظر داشته باشند.

### تقدیر و تشکر

بدینوسیله از همکاری جناب آقای دکتر فرمانی معاونت آموزشی دانشکده توانبخشی قدردانی می شود. ضمناً نتایج این مطالعه با منافع نویسندگان در تعارض نیست.

دانشجویان با میانگین  $2/36 \pm 0.66$  اعلام داشتند. نیازهای شغلی یکی از اولویتهای اول نیازهای مشاوره و راهنمایی دانشجویان بود که در این حیطه فرصت های شغلی، راه و روش کارایی در جامعه از اولویت بالاتری برخوردارند. نتایج پژوهش دوگرا (۲۰۱۱) در پاکستان نیز مهمترین الویت مشاوره دانشجویان را نیازهای شغلی اعلام نمودند (۱۱). مطالعه شکورنیا (۱۳۹۳) دومین اولویت مشاوره دانشجویان؛ کارایی در جامعه؛ آشنایی با فرصتهای شغلی و روش کارافزینی عنوان شد. که تا حدودی در راستای پژوهش حاضر است در مطالعه کریمی و همکارانش (۲۰۱۴) در کنیا نیازهای شغلی؛ و مهارتهای زندگی یکی از مهمترین الویت مشاوره از دیدگاه دانشجویان است (۱۲). اما نتایج با نتایج پژوهش ربیعی و همکارانش که نیازهای شغلی اولویت پایینی داشت (۱۳) تفاوت دارد. دلیل تفاوت می تواند جامعه مورد پژوهش دو مطالعه باشد؛ چراکه در مطالعه حاضر دانشجویان دانشکده توانبخشی و در آن گروه دانشجویان دانشگاه آزاد با رشته های کشاورزی و دامپزشکی مورد مطالعه قرار گرفتند که نیازهای مشاوره آنها متفاوت است و تفاوت در نیازهای شغلی دانشجویان حاکی از تفاوت برحسب رشته تحصیلی و شغل مورد نظرشان در آینده است (۱۰).

همچنین نیازهای عاطفی و روانی اولویت اول دیگر نیازهای مشاوره و راهنمایی از دیدگاه دانشجویان بود که در این حیطه روش مقابله با استرس های زندگی و روش شاد زندگی کردن از اهمیت بالاتری برخوردارند. در مطالعه گیوازیلیاس و همکارانش در سال ۲۰۱۱ در یونان مهمترین الویت و نیازهای مشاوره دانشجویان در رابطه با مسائل مربوط به روابط شخصی و نیازهای مشاوره ای در دانشجویان ترکیه، عاطفی، تصمیم گیری های زندگی و مدیریت زمان عنوان شد (۱۴). در مطالعه دیگری (۲۰۰۱) نیز در همین کشور مهمترین مشکلات و نیاز مشاوره ای دانشجویان مسائل روحی روانی عنوان شد (۱۴). در مطالعه شکورنیا و همکارانش (۱۳۹۴) در زمینه تحلیل علل روند مراجعه به مرکز مشاوره در دانشگاه علوم پزشکی اهواز  $26/5\%$  به علت مسائل عاطفی و روانی و دومین علت مراجعه دانشجویان گزارش شد (۱۵). نیوتن و همکارانش در مطالعه بررسی نیازهای مشاوره دانشجویان مهمترین نیازهای مشاوره را مشاوره در زمینه افسردگی و استرس عنوان کردند (۱۶). در بررسی نیازهای مشاوره در دانشجویان ترکیه: نیازهای آموزشی ارتباطی و روانی عاطفی عنوان شد. در مطالعات انجام شده در ترکیه و آمریکا و انگلیس مسائل عاطفی و روانی از شایعترین علل مراجعه دانشجویان به مرکز مشاوره بوده است. در ایران نیز مهمترین علت مراجعه به مرکز مشاوره دانشگاههای تهران و اهواز؛ مشکلات روانی عاطفی و فردی گزارش شده است (۱۵). به طور کلی شاید در توجیه علت آن بتوان به غربت و دوری از خانواده و ورود به محیط بزرگتر و جدید دانشگاه و تبعیت از مقررات جدید که چالش جدید و سختی برای دانشجویان است و منجر به بروز مشکلات عاطفی - روانی برای آنان می شود، اشاره کرد.

کمترین نیاز مشاوره در حیطه نیازهای خانوادگی و ازدواج دانشجویان عنوان شده است که البته در پژوهش شکورنیا و همکارانش (۱۳۹۵) نیز مسائل ازدواج و خانوادگی  $15/8\%$  علت مراجعه دانشجویان به مراکز مشاوره گزارش شد. که

## Consulting Needs and Priorities of Students at Rehabilitation School of Hamadan University of Medical Sciences<sup>1395</sup>

S .Feyzipoor ( BS Student)<sup>1</sup>, Z.Mortazavi (MS)<sup>2</sup>, L.Tapak(PhD)<sup>3</sup>, M.Shahbazi(MS)<sup>4</sup>, S.Mortazavi(MS)<sup>5\*</sup>

1.Students research center , Hamadan University of Medical Sciences ,Hamadan , Iran

2.Hearing disorder research center , Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran.

3.Department of Biostatistics and Epidemiology, School of Public Health Hamadan University of Medical Sciences Hamadan, Iran

4.Department of nursing, School of Nursing and Midwifery Islamic Azad University, Isfahan (Khorasgan) Branch Isfahan ,Iran.

5.Department of Occupational Therapy, School of Rehabilitation Sciences, Hamadan University of Medical Sciences, Hamadan, Iran.

Biannual Medical Education, Babol Univ Med Sci; 6(1); Autum & Winter 2018; pp: 47-53

Received: Nov 29<sup>th</sup> 2017, Revised: March 17<sup>th</sup> 2018, Accepted: March 18<sup>th</sup> 2018

### ABSTRACT

**BACKGROUND AND OBJECTIVE:** Advisor is important roles of the faculty members. A dynamic and purposive relationship between the faculty members and students through methods which are consistent with the students' needs is necessary. The present study was undertaken to determine consulting needs of students at rehabilitation faculty of Hamadan University of Medical Sciences in 2016.

**METHODS:** In this descriptive-analytic study performed following a cross-sectional approach, a total of ۱۴۳ students at the rehabilitation faculty participated. The used instrument in this research was two questionnaires on demographic information and consulting preferences from the students' point of view. Validity of the questionnaires was confirmed through content validity test, and reliability of those were confirmed by calculating Cronbach's alpha. Obtained data was analyzed using SPSS ۲۳ software at a significance level of 0.05

**FINDINGS:** The students evaluated job requirements (average =  $2.65 \pm 0.66$ ) and emotional-mental needs (average =  $2.65 \pm 0.36$ ) as the most wanted consulting needs, while the least wanted consulting needs were those in the scope of students' "family and marriage" ( $2.36 \pm 0.66$ ). On average, the students were  $20.53 \pm 1.42$  year old. 91.5% of the students were from Hamedan Province. 94.8% of the participants were single and 89.6% of them lived in dormitories. All of the respondents were unemployed, with the average number of passed units being  $53.91 \pm 33.03$  at an average GPA of  $16.60 \pm 0.98$ . Consulting needs of the students were found to be different in different disciplines in terms of some aspects of educational needs (reduced exam anxiety) ( $p=0.018$ ) and family and marriage needs (post-marriage spouse treatment and proper behavior during engagement period) ( $p=0.015$ ).

**CONCLUSION:** From students' point of view, the most wanted consulting needs were those in the scopes of job requirements and emotional needs. Accordingly, universities are recommended to pay adequate deals of attention to this issue when designing student consulting plans, so as to provide a proper basis on which students can achieve success.

**KEY WORDS:** *need, consulting, guiding, student, rehabilitation faculty*

\*Corresponding Author; saideh sadat mortazavi

Address.Department of Occupational Therapy

Tel: +98 8138381572

E-mail: s.mortazavi.ot@gmail.com

## References

1. Habibzade K, Alikhani K. Review some of the masters level clinical features main parts of Qazvin University Hospital and Comparison with characteristics of Islam in the Master of 2000-2001 interns. Medical dissertation University of Shahid Babaei. 2001
2. Mazloomi Mahmood Abad S, Rahaei Z, Ehrampoush M, Soltani T. The characteristics of an expert faculty member based on view points of medical students–Yazd, Iran2008. Bimonthly Journal of Hormozgan University of Medical Sciences. 2010;14(3): 226-33.
3. Adhami A, Nouhi E, Mohammadalizadeh S, Jalili Z, Fattahi Z. Faculty Members' Attitude toward Academic Advising and Counseling and their Viewpoints about Counseling Duties. Iranian Journal of Medical Education. 2008;8(1): 7-14
4. zare Z, jabraili M, Jabari N, Shikhi N, Sofyan K. THE VIEWPOINT OF PARAMEDICAL STUDENTS ABOUT ADVISORS' PERFORMANCE OF URMIA UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES. Journal of Nursing and Midwifery Urmia University of Medical Sciences.2014;12(6):420-6.
5. Hazavehei M. The effect of an educational program based on the PRECEDE Model on the level of academic consultants' ability and student'satisfaction. Journal of Medical education. 2003;3(2):85-9۳
6. Ardabili S. Principles and techniques of education and traing advice. Tehran: Beasat.1995
7. J. Van Luijk JS, J. Smits, I. Wolfhagen, MLF Perquin, S. Assessing professional behaviour and the role of academic advice at the Maastricht Medical School. Medical Teacher.2000;22(2):168-72
8. Jafarpor P, Mohsenimoghadam F, Aghamohammadhasani P, Sayyadi A. Viewpoints of academic advisors of Rafsanjan university of Medical Sciences regarding counseling and their duties as advisor. Community Health Journal. 2012;6(3):25-30
9. Rafiei A, Baghban I. Survey on career Counseling and supervision needs of the students of Isfahan University. Quarterly Journal of Career & Organi-zational Counseling.2007;1(1):75-93
10. Shakurnia A, Borvayeh H, Elhampour H. Guidance and Counseling Needs of Students in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education.2015;14(11):922-32
11. Dogar AH, Azeem M, Majoka MI, Mehmood A, Latif S. Need Assessment of Students' Guidance and Counseling. British Journal of Arts and Social Sciences.2011;1(2):108-24
12. Karimi J, Karimi G, Mburugu B. Assessment of counselling needs among students in Kenyan universities. Assessment. 2014;5(1)
13. Rabiei M, SALEHI R, SIADAT SAE. COUNSELING AND GUIDANCE NEEDS OF THE STUDENTS OF SHAHREKORD'AZAD UNIVERSITY.2007
14. Giovazolias T, Leontopoulou S, Triliva S. Assessment of Greek university students' counselling needs and attitudes: An exploratory study. International Journal for the Advancement of Counselling. 2010;32(2):101-16
15. SHAKURNIA A, AMIN M, ASLAMI M. AN ANALYSIS OF THE TREND OF STUDENTS'REFERRAL TO THE COUNSELING SERVICE CENTER OF AHVAZ JUNDISHAPUR UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES, IRAN. 2016
16. Newton FB, Angle SS, Schuette CG, Ender SC. The assessment of college student need: First step in a prevention response. Journal of Counseling & Development.1984;62(9):537-43